

2864

LA COLUMNA DE FOC - LA COLUMNA DE FOC

ELS PROBLEMES DE LA MARGINA- CIO I DE L'ATUR A MALLORCA

PER AINA MOLL

Ja fa temps que sabem que a Mallorca hi ha un nombre elevat (i creixent) de treballadors que no tenen feina, molts d'ells privats fins i tot, per causes diverses, del subsidi d'atur. I que el local de la Sapiència —ocupat no fa gaire anys per un petit grup de seminaristes— allotja, en condicions realment penoses, prop d'un centenar d'obres sense feina ni subsidi, molts d'ells malalts físicament i/o moralment.

Però ha estat necessària una vaga de fam d'unes quantes persones que viuen profundament aquests problemes, dramàticament reforçada per la mort per inanició d'un dels residents a la Sapiència, perquè es produís un començament de presa de consciència col·lectiva del nostre deure d'afrontar solidàriament una problemàtica que és —o ha d'esser— cosa de tots.

Supòs que són molts els qui, com jo, després de visitar la Sapiència o d'assistir a una reunió de treballadors aturats i de gent sensibilitzada pels seus problemes i necessitats, hauran tingut un sentiment de culpabilitat per la tranquil·litat en què havien viscut fins ara, indiferents a la misèria de tanta de conciudadans, i al mateix temps un sentiment d'impotència davant les dimensions i la complexitat del tema, que fan que quan la consciència ens exigeix "fer qualque cosa", ens trobem inútils i fermats de peus i mans.

Es necessari, però, mantenir l'autoexigència de "fer qualque cosa", i començar per posar-nos al corrent de la problemàtica existent, i de com és afrontada actualment.

Els organismes públics han respost a la fi al clam dels obrers aturats i del personal de la Sapiència, acordant la despesa d'un centenar de milions (devers setanta del Ministeri de Treball i trenta de la Diputació) en treballs públics comunitaris, que seran encomanats als obrers sense feina i sense subsidi.

Segons m'han informat, per a administrar aquests milions i assignar la feina, s'ha constituït una Comissió Gestora formada per sis membres, cada un d'ells representant d'una d'aquestes entitats: la Diputació, l'Ajuntament, el Ministeri de Treball, Càritas, la Sapiència i l'Assemblea d'Aturats.

D'altra banda, s'han format dos grups de gent que pot i vol col·laborar, d'una manera o altra, en les tasques encaminades a la solució dels problemes dels residents a la Sapiència i dels treballadors aturats, respectivament. Aquests grups funcionen pel sistema assembleari.

Respecte dels residents de la Sapiència, l'objectiu és "posar fi a la funció de magatzem de persones, que ha tingut fins ara", i deixar-la reduïda a habitatge provisional de transients sense feina (i encara, hauria de sofrir reformes considerables, per a ésser realment "habitables", encara que sigui per pocs dies). És necessari que els malalts, vells prematurs, etc., siguin urgentment instal·lats en establiments sanitaris adients a les seves necessitats; tenc entès que un metge es cuidarà de passar-los revisió i determinar en cada cas el centre on ha d'esser internat, i que la Diputació se'n farà càrrec.

Els qui estiguin en condicions de fer feina en les tasques comunitàries, n'hi faran. Cal, però, que en iniciar la feina comencin també una vida d'obrer normal: que no tornin a la Sapiència, sinó que mengin prop del lloc de treball i dormin a una pensió: l'ambient depriment de la Sapiència no és compatible amb la represa d'una vida normal de treball.

Pel que fa als obrers aturats, la tasca és molt més ampla, i més imprecisa. Crec que en les reunions fetes fins ara queda clar que el problema, difícilíssim, no pot ésser afrontat sols pel món oficial, amb tota la seva burocràcia, ni sols per l'Assemblea d'Aturats i les entitats i persones, públiques o privades, que treballin amb ella. Sembla necessària la coordinació d'esforços i de tasques, de manera que els recursos siguin en certa manera controlats pels directament afectats, que són els obrers sense feina. Sembla, per exemple, que el cens oficial dels obrers aturats no és complet, i d'altra banda l'Assemblea d'Aturats no disposa tampoc de dades suficients. Es comença ara una tasca de censament per barris, amb el propòsit de crear-hi comissions d'aturats, amb representants elegits que treballin amb l'Assemblea (un representant de la qual forma part de la Comissió Gestora, i podrà fer de portaveu dels treballadors a les reunions de la Comissió.)

Les tasques són múltiples, i en certs aspectes ben concretes. Però hi ha sobretot una enorme tasca de conscienciació general, que hem de fer entre tots, i en la qual tots ens hem de sentir personalment vinculats:

a) Els treballadors sense feina, participant en les tasques de cens i de recompte de necessitats, i intervenint indirectament en la gestió del presupost i en la distribució de la feina, poden trobar una forma de realització personal en aquest període d'inactivitat forçada tan frustrant en general, i reforçar els lligams de solidaritat entre ells.

b) Les entitats oficials i l'opinió pública en general, han de prendre consciència de la gravetat i l'amplitud d'aquesta, lacra social que patim, i de la necessitat de fer tota casta d'esforços perquè "no hi hagi ni un espanyol sense un lloc de treball", i de donar prioritat absoluta a les obres públiques que puguin contribuir a pal·liar el problema. M'han dit que a la manifestació "anti-autopista" prengué la paraula en nom de l'Assemblea d'Aturats una persona que va fer notar que el tros d'autopista discutit, que costarà un munt de milions, no donarà feina a quasi ningú, ja que aquesta feina la fan les màquines, mentre que la reparació i millora de les carreteres de Mallorca ocuparia un munt de gent. L'argument és de pes, i si la màquina burocràtica permetés aplicar ara aquests doblers a la ben necessària reparació de carreteres, deixant per a més endavant la projectada autopista si realment convé fer-la, les autoritats competents farien bé assumint aquesta prioritat, i el poble de Mallorca ajudant-les a assumir-la.

c) És sabut que hi ha obrers que cobren el subsidi i al mateix temps fan feina i la cobren bé (molta gent tranquil·litza la seva consciència amb aquesta consideració, que li permet mantenir-se indiferent davant el drama dels sense feina). És clar que és necessari un control que eviti aquests abusos, i que aquest control serà més efectiu si és realitzat, almenys en part, pels propis parats. Però és evident també que els abusos són comprensibles davant la por de perdre la feina i quedar-se dins la misèria, i que una manera d'evitar-los d'una manera positiva és demostrar que el problema és afrontat de manera efectiva i amb justícia per la societat sencera.

d) Sembla que hi ha empresaris que, fins i tot en temps d'atur, van a contractar fora Mallorca mà d'obra a baix preu, i que hi ha el perill que això succeeixi novament d'aquí a pocs mesos, en haver de començar la temporada turística. Si això és ver, és qüestió que des d'ara tots fem tot quant sigui necessari per a evitar que el fenomen es produïxi. És necessari que la gent sàpiga cert que no hi ha abusos, a fi de no augmentar el malestar amb la reacció davant la injustícia (i tots sabem com és de fàcil augmentar o produir tal malestar amb "rumors" verificables, que sols poden ésser evitats amb una gran transparència d'actuació).

e) Com que cada any es produeix també un corrent espontani de treballadors que vénen a Mallorca esperant trobar feina fàcil i ben pagada, i que possiblement no vindrien si sabessin el calvari que els espera, hauríem de trobar la manera de fer conèixer fora de Mallorca la situació de la nostra "borsa laboral" en tots moments.

Sé que aquest escrit resulta imprecís i inconcret: hi ha tantes coses que s'han de tenir en compte i la problemàtica és tan complexa, que em sent incapaç de fer-ne una exposició mínimament ordenada i efectiva. Però no he volgut deixar de fer un crit d'atenció sobre el tema ni de convocar els mallorquins a una presa de consciència i una reacció solidària davant les penalitats que injustament sofreixen tants de conciudadans nostres. Si més no, m'haurà servit per a calmar una mica la meua mala consciència: voldria, però, despertar el mateix sentiment en qui er...

COL-LABORACIONS

LA UNIVERSITAT BALEAR...?

PER ANTONI SERRA

Una vegada superades velles controvèrsies oportunistes, sembla que tothom està d'acord amb la conveniència de la Universitat Balear, encara que és de suposar que els protagonistes reclosos continuen latents. La demagògia no és cosa que es pugui arraconar així com així, després de quaranta anys llargs de fer pràctiques en aquest sentit i d'apolticisme persistent, com va deixar ben patent el diputat Rodríguez Mirandà en un ple de l'Assemblea de Parlamentaris a Ciutat.

Sigui com sigui, jo també vell creure que, aquí, ningú no dubta, ni a la dreta ni a l'esquerra, que l'ensenyament universitari pot redreçar el nostre fet cultural, malmetent durant massa anys i condemnat a un subdesenvolupament alarmant. La manca d'aquest ensenyament, la impossibilitat de crear uns corrents d'opinió cultural i científica pròpia, llevat d'aquells que ens venien ordenats pel Paternalisme acostumat, han estat uns dels motius de la feblesa, de la inseguretat i de la imprecisió del pensament intel·lectual a les Illes, quan ha arribat l'ocasió de percebre la seva pròpia realitat. Ben altrament, crec poder dir, perquè no és cap secret, que el franquisme no es va mostrar debll davant el fet cultural, sinó que el controla, el dirigeix tot quant es pot mitjançant proteccionismes paralitzadors que només afavorien la ignorància i la mediocritat.

Ara la Universitat —almenys sobre el paper oficial— serà una realitat quasi immediata. Però el paper oficial, encara que dugui el segell madrileny, no ho és tot. Perquè, ¿de quina Universitat parlem? ¿D'una Universitat arrelada als pobles de les Illes o, tal volta, de la còpia mil·limètrica del model estatal uniformador? És el meu temor. I és la preocupació i el temor de molts altres ciutadans. Si la Universitat hagués de respondre a mentalitats que veuen ideologia "noventayochista", com les d'alguns diputats, o a les dels que foren professors de l'actual Facultat de Filosofia i Lletres que, a més de parlar "en roman paladino", creen practicants del colonialisme cultural, pedra de toc en el dirigisme franquista, ens en podem afilixar, estic per dir. No hi ha dubte que aconseguirem un "cosmopolitiano a todas luces" —cosa que encara està per veure, naturalment— que podríem sintetitzar en l'expressió castellano-europeïssa...

Si parlem d'Universitat Balear en abstracte, podria ser que la cosa no passés de ser una simple especulació oportunista. I, a més, amb una càrrega considerable de política circumstancial. La Universitat, ens l'hauria concedida el Govern, aquest Govern, i això pot representar un arma electoral d'abast insospitat. "Ya no podré decir que no tenéis Universidad, balears (?), y así contribuiréis a engrandecer la gloria de la cultura española, que es universal... No sé si quedará en quedará content i satisfecho; d'altre, jo pens que no hi hauria diferències sensibles, llevat que ens trobaríem un poc més innumeros dins el silenci oficial de la cultura no-oficial i durant tanta d'anys "non grata".

Universitat Balear, sí, d'acord... però "balear" —tot i que el terme no em convenç gaire, per ambigü— amb totes les conseqüències. Una cosa que resultaria inacceptable per tots els conceptes és que aquest projecte, tan llargament somniat, es reduís a una Universitat madrilenyo-mestirina, amb alguna concessió "regional" i "folklorica", per al·lò de la difressa autonòmica. Ai, el corret del centre!

Ja sabem prou què ha estat la "Universidad española" durant els darrers anys. Bastarà tenir presents els comentaris que en feu Moratín des de l'exili de Montpeller o els més recents de Ramón y Cajal, els d'Américo Castro, etc. I encara els de gent contemporània com Ruiz Giménez, Arguñen, Laina Entralgo, etc. I etc. Ha estat una temptativa permanent —en bona part aconseguida— de control de l'ensenyament per part de la classe que gaudia dels privilegis del poder i que volia perpetuar-los. Gairebé mai o en molt comptades ocasions (a l'època de la República, i encara relativament) s'ha interpretat la Universitat com un centre de pensament, de formació i d'informació al servei de la comunitat. Jo diria que més aviat ha estat considerada com una mena de granja —no exempta de faklanisme organitzatiu— productora de titulats d'ocells, els quals, convertits en ciutadans sense opinió i mancats de possibilitats per a la crítica, no representaven cap perill per a les estructures socials i polítiques vigents. Bona part dels professionals que han sortit de les aules pedagògiques o han predicat la base i l'essència de l'ensenyament amb què foren modelats a consciència: l'abstenció, el menofotisme. I si és ver que l'abstenció comporta en la pràctica el suport de l'estatu quo, la col·laboració amb aquells qui cerquen obstruir qualsevol canvi a l'ordre de coses existent", com deia hàcidament Paul A. Baran a "El compromiso de l'intellectual", tindrem clara la gravetat de l'assumpte.

Per això mateix, si la Universitat no s'insereix, no arrela en profunditat en la comunitat de les Illes i en la seva cultura, l'avenç intel·lectual serà nul, perquè el conflicte, el divorci, entre forces culturals, diguem-ne, d'ocupació i cultura autòctona s'agregarà, sobre tot si els pressupostos són mígrats. He de confessar que em sembla un somni idíl·lic pensar que des de Madrid tinguin capacitat per a entendre aquest procés. Tampoc no crec que no vulguin veure així alguns il·lencs madrilenyitzats en el poder, que també n'hi ha.

NUEVOS TELEFONOS PARA LA REDACCION DE

ÚLTIMA HORA

21 52 45
21 52 49

CUALQUIER LLAMADA A LA REDACCION DE ÚLTIMA HORA AGRADecerEMOS SE REALICE A TRAVES DE LOS CITADOS TELEFONOS